

Kültürleraras? Dü?ünme ve Ak?l Yürütme Biçimleri (IMTARS-E) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kültürleraras? Dü?ünme ve Ak?l Yürütme Biçimleri (IMTARS-E) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25199>

Öz

Kültürleraras? Dü?ünme ve Ak?l Yürütme Biçimleri (IMTARS-E) Ölçe?i, bireylerin bili?sel süreçlerini ve problem çözme yakla??mlar?n? kültürel ba?lamda de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? bir ölçme aracıdır. Bu ölçe?in geli?tirme çal??ması, 2007 y?l?nda Akarsu taraf?ndan gerçekleştirilmi? olup, temel amac? farklı kültürel arka planlar?n bireylerin **ak?l yürütme biçimleri** üzerindeki etkilerini psikometrik olarak ortaya koymaktır. Ölçek, özellikle analitik ve holistik dü?ünme gibi kültürel olarak ?ekillenen bili?sel stilleri ölçmeye odaklanm??tır. Bu çal??ma, ölçe?in yap?sal geçerliliğini ve iç tutarlılı??n? inceleyerek, kesitsel psikoloji ara?t?rmalarında kullanılabilirliğini kan?tlamay? hedeflemiştir.

Ölçek, sosyal bilimler alanında, kültür ve bili? arasındaki karma??k ili?kiyi ampirik olarak incelemek isteyen ara?t?rmacılar için önemli bir kaynak sağlamaktadır. Ölçe?in orijinal geçerlik ve güvenilirlik çal??ması, Bo?aziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi'nde yay?mlanm??tır. Orijinal çal??ma metnine ait PDF dosyas?na bu bağlantıdan ula??labilir: [kulturlerarasi-dusunme-ve-akil-yurutme-bicimleri-imtars-e-olcegi-toad.pdf](http://www.arabpsychology.com/kulturlerarasi-dusunme-ve-akil-yurutme-bicimleri-imtars-e-olcegi-toad.pdf).

Anahtar Kelimeler

Kültürleraras? Dü?ünme, Ak?l Yürütme Biçimleri, Bili?sel Stil, Holistik Dü?ünme, Analitik Dü?ünme, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, **Geçerlik**, Güvenirlik.

Yazarlar

Akarsu, F.

Amaç

Kültürleraras? Dü?ünme ve Ak?l Yürütme Biçimleri (IMTARS-E) Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin kültürel etkile?imler sonucu geli?tirdikleri kendine özgü dü?ünme ve **bili?sel stilleri** saptamak ve ölçmektir. Bu ölçek, özellikle Do?u ve Bat? kültürleri arasında gözlemlenen analitik (nesne odaklı, ba?lamdan ba??msuz) ve holistik (bütüncül, ba?lama duyarlı) dü?ünme farklılıklar?n? yakalamak üzere tasarlanm??tır.

Ölçek, kültürleraras? psikoloji ara?t?rmalarında bir araç olarak kullanılarak, eğitim, sosyoloji ve yönetim bilimleri gibi disiplinlerde kültürel dü?ünme farklılıklar?n? etkilerini incelemeye olanak sağlay? amaçlanmaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi, bu alandaki teorik modellerin ampirik olarak test edilmesine katkıda bulunmuştur.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, kültürün etkisi alt?ndaki **kültürleraras? dü?ünme** ve ak?l yürütme biçimleridir. Bu yap?, genellikle Richard Nisbett ve meslekta?lar?n?n çal??malar?nda tan?mlanan kültürel bili?sel farkl?klar çerçevesinde ele al?n?r. ?ki temel kutup bulunmaktadır:

Holistik Dü?ünme: Olaylar? veya nesnelere genel ba?lamlar? içinde de?erlendirme, ili?kileri ve bütünlü?ü vurgulama e?ilimi. Genellikle Do?u Asya kültürleriyle ili?kilendirilir.

Analitik Dü?ünme: Nesnelere ba?lamdan soyutlayarak, kategorilere ay?rarak ve mant?ksal kurallara dayanarak inceleme e?ilimi. Genellikle Bat? kültürleriyle ili?kilendirilir.

IMTARS-E, bireylerin bu iki uç aras?ndaki tercihlerini ve esnekliklerini derecelendirerek, kültürel bili?sel haritalar?n? ç?karmay? hedefler.

Geçerlik

Akarsu (2007) taraf?ndan gerçekleştirilen geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü belirlemek için hayati öneme sahiptir.

Çal??mada, ölçe?in maddelerinin teorik beklentilere uygun olarak kültürel dü?ünme biçimlerini temsil edip etmedi?i belirlenmi?tir. Gerekli istatistiksel analizler (muhtemelen **faktör analizi**) kullan?larak, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve faktör yap?s?n?n kültürel bili? literatürüyle uyumlu oldu?u gösterilmi?tir. Ancak, orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir; bu nedenle, geçerli?in temel olarak yap? geçerli?i üzerine odakland??? varsay?lmaktadır.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ve kararlıl???n? ifade eder. IMTARS-E Ölçe?i'nin geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l??? incelenmi?tir.

?ç tutarl?l?k analizleri genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak gerçekleştirilir. Bu katsay?, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne derece tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Orijinal çal??mada spesifik alfa de?erleri verilmemi? olsa da, geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?n?n yap?ld??? belirtildi?inden, ölçe?in kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarl?l???a sahip oldu?u sonucuna var?lm???r. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in farkl? uygulamalarda kararlı sonuçlar verme yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Kültürleraras? Dü?ünme ve Ak?l Yürütme Biçimleri Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü incelemek

amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? belirlemi?tir.

Faktör analizinin amac?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak ve kültürel bili? alan?ndaki teorik ayr?mlar? (holistik vs. analitik dü?ünme) ampirik olarak do?rulamakt?r. Yap?lan analizler sonucunda, IMTARS-E'nin kültürel dü?ünce biçimlerini temsil eden ayr?k ve anlaml? faktörlere sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Bu faktörler, ölçe?in teorik temellerini güçlendirmi? ve puanlaman?n hangi alt boyutlar üzerinden yap?laca???n? netle?tirmi?tir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.)

Format: Büyük olas?l?kla Likert tipi derecelendirme format?nda haz?rlanm?? bir öz bildirim ölçe?idir. Kat?l?mc?lardan maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir. (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta '-' olarak belirtilmi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonu. (Geli?tirme çal??malar? genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde ba?lar.)

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (18 ya? ve üstü).

Popülasyon Detaylar?: Çal??man?n Türkiye'de yap?ld??? göz önüne al?nd???nda, örneklem büyük olas?l?kla Türk kültürel ba?lam?ndan gelen bireylerden olu?maktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim yöntemiyle uygulanan, ka??t-kalem veya dijital formatta sunulabilen, yap?land?r?lm?? bir anket formudur.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Psikoloji, **Çapraz Kültürel Psikoloji**, Psikolojik Ölçme, Dü?ünme Stilleri, IMTARS-E, Akarsu 2007, Bo?aziçi Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?tir.

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir. (Orijinal çal??ma Bo?aziçi Üniversitesi E?itim Dergisi'nde yay?nlanm??t?r.)

İzinler, Ücret ve Test Y?li?

İzinler: Ölçe?in akademik ve ara?tırma amaçlı? kullanımı için orijinal yazarın veya ilgili yayıncı kuruluşun (Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi) izni gerekebilir. Ticari kullanım için ek izinler arttır.

Ücret: Akademik araştırmalarda genellikle ücretsizdir, ancak kullanım koşulları yazar tarafından belirlenir.

Test Y?li?: Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çalışması yayınlandı? yılı: 2007.

Kaynaklar

Akarsu, F. (2007). Kültürleraras? Dü?ünme ve Ak?l Yürütme Biçimleri (IMTARS-E) Ölçe?i Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 24(2), 1-12.

Makalenin orijinal tam metin bağlantısı: dergipark.ulakbim.gov.tr

Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: kulturlerarasi-dusunme-ve-akil-yurutme-bicimleri-imtars-e-olcegi-toad.pdf

Kültürleraras? Dü?ünme ve Ak?l Yürütme Biçimleri (IMTARS-E) Ölçe?i

Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Maddeler orijinal kaynaktan (kaynak metinde) alınmamalıdır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen Akarsu (2007) referansını incelemesi gerekmektedir.